

Észak-Karolina erdeiről.

(Kiállítási közlemény, angol források után. Közli: B.)

Az egyesült államokban 1870-ben foganatosított felmérés szerint Észak-Karolinának 50.000 négyszög mértföldre menő területéből 40.000 négyszögmértföldet erdők foglalnak el.

Észak-Karolina földje az északi szélesség $34—36\frac{1}{2}$ és a keleti hosszúság $74\frac{1}{2}—84$ fokai közt fekszik, s a területen élő fák növekvésére és különféleségére a talaj- és égaljhoz képest a legváltozatosabb különbségeket és jellegeket mutatják. Az erdők főleg 3 egymástól különböző tenyészeti vidéket képeznek, és pedig a keleti-, közép- és déli vidékeket; a főbb és becsesebb fanemekhez tartoznak, a fenyők, a tölgyek, a hikkori, a cyprusok és juniperusok.

A keleti rész főfanemét a fenyők képezik, melyekből 8 faj fordul elő, a fontosabbak: hosszú levelű fenyő (*Pinus australis*, Pine Longleaf), mely a keleti vagy tengerparti vidéken-, a sárga fenyő (*Pinus mitis*, Yellow Pine), mely az állam egész területén bőven jön elő, míg a sima- vagy fehér-fenyő (*Pinus Strobus*, White Pine) a hegységek magasabb hátárain alul terjed el. A hosszúlevelű fenyő az állam keleti vagy tengervidéki határától mintegy 100 mértföldre terjed befelé az állam belsejébe, mintegy 15.000 négyszögmértföldnyi terület foglal el, s a mi tömegét és használati becsét illeti, a legbecsesebb fanemek egyike, mint hajó-teher a világ minden részébe szállítatik, s száraz- és vízi építésekhez kitűnő minőségű tartós- és erős fát ad; gyanta nyeresre is nagyban használják, s gyantájából olajat is készítenek, mely nagy kereskedési tárgyat képez és a déli városokban a gázt pótolja.

A sárga-fenyő mindenütt elterjedve, az egész államot bőven ellátja épületfával.

A fehér- vagy simafenyő a hegységek fennsíkjáig emelkedik, s több tartományban igen nagy mértékben fordul

elő, vaskos növése 3 lábnyi és vastagabb átmérővel s 100—150 láb magassággal.

A többi fenyőfajok kevésbé becsesek, és kevésbé is vannak elterjedve, kivéve a lassu fenyőt (*Pinus taeda*), mely a keleti részen néha igen nagy lesz, s kitünő épületi és hajófát ad.

A tölgyek értékre, fajuknak számára és elterjedésükre nézve versenyeznek a fenyőkkel, s míg ez utóbbi néhány fajával az államnak csak $\frac{1}{3}$ -résznyi területét foglalja el, addig a tölgy 20 különböző faja a másik $\frac{2}{3}$ -részt uralja.

A tölgyek között legfontosabb a fehértölgy, melynek ismét több válfaja van, u. m.: a *Quercus alba*, *Q. obtusiloba* és *Q. prinus*, melyek az egész államterületen mindenütt kiterjedt erdőket alkotnak, kitünő szép méreteikért, tartósságukért és a rendelkezésre álló nagy mennyiségért használatuk is igen sokféle és fontos, mert mindennemű házi és gazdasági szükségletre alkalmasak, s ezenkívül mint donga és hajóépületi kereskedelmi kiviteli tárgyat is képeznek, mit élénken bizonyít az is, hogy a liverpool-i hajógyárak a tölgyanyagot Észak-Karolina közép vidékén keresik. Más tölgyfajok is vannak, melyek nagy mértékben hasznosak, ezek a piros tölgy (*Q. rubra*), a feketetölgy (*Q. tinctoria*), a füzlevelű tölgy (*Q. phellos*), mely a tartomány közép- és nyugoti részén igen bő mértékben és igen nagyon nő. A viruló-tölgy (*Q. virens*) a tengerparti vidékeken található, s fája igen becses a hajóépítésnél.

A hycokory, ezen fának 9 faja van Észak-Amerikában, melyből Észak-Karolinában 7 faj fordul elő, s ezekből 3 faj az állam egész területén nagy mennyiségben van elterjedve, melyek gyakran igen nagyra nőnek. E fa eddigelé kevés hasznót adott, kivéve tüzelésre való használatát, s azt, hogy kocsikészítésre és kézműfára dolgozták fel; miután azonban az ottani erdőkben egyike a legkeményebb, tömöttebb és nehezebb fáknak

s hasonló minőségű a tölgyhöz, utóbbi időben nagy keresletbe jött, s néhány év óta számos nagy küllő raktár keletkezett, melyek anyaga millióként szállittatik Európába, Californiába és Ausztráliába, megjegyzendő lévén még, hogy Észak-Karolina hikkori erdei a világszükséglet ebbeli anyagának kielégítésére igen hosszú időre elegendők.

A diófa, ennek 2 faja fordul elő, u. m.: a fekete diófa (*Juglans nigra*), mely az egész államban, de különösen annak középső részén terjed el, a legbecsesebb fa, miután igen tömött, tartós, a rovarok által meg nem támadható, szép sötétbarna színű és igen alkalmas a fényszínezésre (Politur). Egész Amerikában a leghasználtabb asztalos- és műfa, de igen elis terjedett, miután a gazdasági telkek körülültetésére is használják.

A szelid-geszténye (*Castanea vesca*) egyike a legnagyobb erdei fáknak, s gyakran 10 láb átmérővel és 80—90 láb magassággal bír, legnagyobbára Piedmontban és a hegyi vidékeken van elterjedve, a hol telkek körülültetésére is használják, s igen nagyra becsülik, mert könnyen földolgozható és igen tartósfa; kedvelik gyümöleséért is, mely a tölgyekkel együtt a hegyi vidékeken a disznó-tenyésztés főfoltétele.

A tulipán-nyár (*Liriodendron tulipifera*) egyike a legnagyobb és legszebb erdei fáknak, mindenütt el van terjedve, s legjobban a hegyesvidékeken tenyész; a fenyőfélétet mindenféle házi célokra helyettesíti, s a könnyűséggel és a könnyen való feldolgozhatással keménységet és tartósságot párosít.

A cyprus (*Taxodium distichum*) a keleti rész mocsáros helyein tenyész, s néhány ezer négyszögmérföldet majdnem egyedül foglal el; vastagra nő, tartós és zsindegyre használtatik, melyet rendkívüli tömegekben szállítanak az atlanti-tenger északi kikötőibe, használtatik továbbá épületfára, dongára, táviráda-oszlopra és hajófára. A juniperus vagy fehér czedrus (*Cupressus thyoides*) ugyanazon vidéken található, hol a

cyprus s azzal egyenlő czélokra használtatik, sőt bodnár-fára amannál még kedveltebb.

Ezeken kívül van a juharfának 6 faja, a nyirnek 3, a bikk és kőrisnek 4, a nyárnak 3, a szilnek 3; előfordulnak továbbá a szeder, sassafras, som, akác, mahagoni, füz, vad-cseresznye, piros czedrus stb., melyek valamennyien használt fanemek. Nevezetesebb ezek közül a piros czedrus, melynek illatos és rovarok által nem bántható fája, a mi színét és erezetét illeti, majdnem egyenlő a mahagonival; a fekete nyir vagy hegyi mahagoni és vad-cseresznye, melyek szép eresek és diszesre színezhethők.

A fennebbiek után képzelhető, hogy a megjelölt és egymástól oly nagyon különböző fanemek és fajok a szépség mily változatos gazdagságával árasztják el az észak-karolinai erdőket, s hogy azok kiváló jó minőségű, szép és rendkívüli nagy területeket elfoglaló fájában minő gazdag kincs rejlik.

A keselyü-sas.

Erős meggyőződése, miszerint tisztelt szaktársaimat, s köztük kiválóan azokat, kik egyuttal a vadászatot is előszeretettel üzik, s az erdő állati tenyészeete iránt érdeklődéssel viseltetnek, nem kellemetlenül fogja meglepni azon tudósításom, miszerint a legközelebb lefolyt télen Erdélyország szászsebesi völgyeiben egy kitünő ritka szépségű keselyü-sas (*Gypaetus barbatus*) ejtetett el, — a zergék és kecskék amaz irtózatos vad ellenségének egyik képviselője, melynek faja Európában máris ritkulni kezd, s melynek egyenként csak is még Schweicz, Tyrol és Salzburg alpeseiben, továbbá Görögország és Montenegro hegységeiben találhatni utolsó példányait.

Az említett példány egy igen nagy nőstény volt, mely